

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

16 de Laudemiis, seu de obuentionib. aduentitiis fundi censualis seu
beneficiarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

reipublicæ, quod necessaria vt vendant egentibus comparant: hoc enim verum est, sed ideo non illi meliores, quod nobis vtilia adferant, & distrahant: id enim potius sui lucri quam nostri causa actant. Licetque de mercatoribus dicere, quod Iocrates Rhetor de Atheniensium ciuitate, eos scortis similes esse: et enim qui illarum venustate caperentur, velle quidem omnes rem cum ipsis habere: neminem tamen esse tam sui ipsius contentiorem, qui matrimonium cum ipsis iungere dignetur, vt refert Ælianus lib. 12. de varia. historia. c. 3. P. Causas quæ ad mercaturam hos homines cõpellunt recte expressit Horatius lib. 1. carm. Ode 1.

*Luctantem Icaris fluctibus Africum.
Mercator metuens, otium, & oppidii
Laudat rura suis: mox respicit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.*

Et alibi, Horat. 1. Epist. epist. 1.

*Impiger extremos currit mercator ad Indos
Per mare, pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.*

Dauid. Quoniam, inquit, non cognoui negotiationes, intrabo in potentias Domini: Domine memorabor iustitia tua solius. Psalm. 70. Et Ecclesiasticus, difficile exiit negotians a negligentia, & non iustificabitur caupo a peccatis laborum. Eccles. c. 26.

¶ Aliquando ¶ Romæ nemini ciuium Romanorum licebat comparate, aut fordida officia exercere: sed qui Romæ hæc faciebant, inquilini erant. Dionys. Halicarn. lib. 9. antiquit. Roman.

¶ D. Hieronymus, ¶ mercatorem clericum quasi pestem fuge. c. negotiatorum, 88. dist. Prohibitum & in concilio Tarracõnensi clericis, ne negotientur, & si sint, cohæbeantur a clero. ca. canonum. statuis, 14. q. 4. c. 1. ne cler. vel monach. secul. negot. sem. misce. 2. ad Timotheum 2. Nolite, ait Dominus, facere domum patris mei, domum negotiationis. dicit Ioan. Euangelist. c. 2. Zachar. c. 14. Zacharias prædixit. Non erit mercator vltra in domo domini exercituum in die illa.

¶ 1. 2. & 4. de commer. & merca. l. 2. quæ res vend. non poss. C. ¶ Prohibentur commercia & emtionis cum barbaris, & hostibus: ne ematur publica annona a priuatis, nisi in locis destinatis. l. penult.

¶ 2. quæ res vend. non poss. ¶ Lex ¶ Caroli Magni: Nullus comparet caballum, bouem & iumentum, vel alia, nisi hominem agnoscat, qui vendidit, aut de quo pago est, aut vbi manet, aut quis est eius senior, in capitularibus Caroli Magni, capitulari quod de nium arz.

¶ 3. de penult. quod iuri civili accedit, l. inciuile, C. de iur. ¶ Qui ¶ domini non sunt, suo nomine vendere nequeunt, vt in rebus alienis non alienandis paulo ante diximus, & ita de re alien. non alienan. C. si quis alteri vel sibi, C. nisi vel peccatorio nomine pro aliis redant, l. Iulianus, §. si procurator, & §. si quis colludens, de act. emt. lib. 19. ¶ Titu. 1. vel emant, l. 1. §. multum interest, 6. & l. fin. C. si quis alteri vel sibi, & c. lib. 4. ¶ Titu. 50. vel iussu aliorum, vt in l. si liberam 10. & l. dominum, 12. quod cum eo qui in aliam. poss. & c. lib. 4. C. tit. 2. 6. 10. o titulo quod iussu. Et generaliter domino cui licet donare, & de rebus suis libere disponere, licet & vendere, l. cui ius est, 124. de reg. iur. paucis exceptis, de quib. glo. in d. l. cui ius est.

De Laudimiis, seu de Obuentionibus aduentitiis fundi censualis seu beneficiarii.

C A P. 16.

1 Clientelare prædium non potest vendi sine consensu superioris domini.

1 & 2. Laudimiorum iure quantum præstetur.

2 Venditio, a prix d'argent, & a franc deniers, quid.

3 Quintz & requintz in laudimiis quid.

4 Laudimia debita tantum ex vera venditione.

5 Laudimia ex quibus non debentur.

6 Laudimia num debeantur ex redditione gentilitia, vel patris.

7 Nam ex Donatione.

8 Permutatione.

9 Re feudali.

10 Precarii constitutione.

11 Venditioni prædii, debet apponi in instrumento, cuius domini si censuales.

12 Extraneatione.

¶ Via de consensu ¶ personarum præcedenti capite actum est, ordo postulat, vt de consensu dominorum agamus, Quid emphyteosis, docet §. adeo. loca. & l. de iur. emphyt. C. l. si ager veltiga. vel emphyt. peti. P. qui prædia sub censu seu pensione an-

nua in emphyteosin dederunt agricolis, vel aliis, vt perse, vel alterius industria, suis tamen sumptibus excolerent. Et proinde quando hæc prædia, quæ in superioris clientela sunt, veniunt, sensus patroni clientelaris beneficiarii habendus est: isque interpellandus, num velit iure sibi retinere, vel probare alteri factam venditionem. Huiusque auctoramenti gratia, partem pretii rei venditæ quinquagesimam ab emtore recipit iure ciuili. l. fin. C. de iure emphyt. Cui tamen hodie consuetudo longissimo tempore vsurpata, vel priuilegium, vel pactum, derogat, vt plus, minusve soluatur, l. 1. & argumento, l. 2. C. de iure emphyt. & ita quod obtinuit singulari iure inspicimus: consuetudine namque Turonum duodecima pars pretii, vt viginti denarioli pro libra laudimiorum nomine, seu, vt dicunt, ventarum, soluitur, in consuetu. Turonens. C. des rachapz. & ventos, artic. 6. cap. 15. receptum id ipsum apud Blesios, in consuetu. Blesiorum, tit. de la matiere cens. artic. 36, 37. apud Bituricensis in laicorum censualibus, nam in ecclesie fundis beneficiariis debentur duo solidi pro libra. in consuetu. Biturig. tit. des coutumes des siez. §. 18. In aliis locis hoc quoque seruatur, alibi tamen diuerso modo. Et longum esset me singula persequi, quæ etiam abunde subministrabit liber qui inscribitur, Le grand coutumier de France.

¶ Monebo ¶ solum in istis censendis laudimiis, distingui inter iura debita laudimiorum ex venditione facta a pris d'argent, & debita, ex venditione facta, a franc deniers. Nam quando fit a pris d'argent, soluuntur laudimia ab emtore iure communi, seu ex consuetudine communi: at quando fit a franc deniers, id est pecunia libera & non onerata laudimiis.

¶ Quando ¶ videlicet venditor suscipit onus soluendorum laudimiorum, & vendit liberam rem a præstatione laudimiorum, tunc dicuntur solui Quintum, & Subquintum, nomine laudimiorum domino censuali: id est, quintz & requintz dupris: vt in hoc exemplo explanatum habet: veluti si res veneat mille lib. liberis pecuniis, seu a franc deniers, quinta pars pretii, erunt ducentæ libræ: harum autem ducentarum quinta pars erunt quadraginta. Sic habet pro quantum & subquinto 240. libras, & ita si occurrant hæc verba intellige, in consuetudinibus, in consuetudinibus de Paris, tit. des censues & droitz. seigneuriaux, artic. 24, 53, 55. & aux censues d'Orleans. Meaux. Blois. & c. & regis constitutionibus, & in feudorum alienatione.

¶ Aduertendum igitur hæc laudimia integra, secundum consuetudinem locorum, debent tantum ex vera venditione, quæ constat pretio, & merce: non autem in aliis alienationibus, nisi quatenus accedat emtioni, & pretium referunt, & vere alienationem faciunt.

¶ Proinde ¶ non debentur laudimia ex remissione, quæ fit inter iocios coheredes, Barth. in l. fin. de condicio furti. in P. Guido Pappus, in decis. 411. nec ex emtione necessaria, in iudicatum dicit Ioannu. Pappu. lib. 13. Rhapso. Arestor. tit. 2. aresto. 22. argum. l. Cesar, de public. P. magna. §. de furti. qualis accidit in diuisione rei communis, quæ non nisi ex licitatione fit, §. eadem. de officio iudic. apud Iustin. & in datione rei in dotem filia, etiam si res æstimata sit, Auzerius in quest. Tholos. 278. & ita iudicatum vt non debeantur ex illa datione, refert Pappu. d. lib. 13. tit. 2. aresto 24.

¶ Et ¶ in redditione seu retractu rei venditæ, si cum contra-ctum est, eodem instrumento & tempore, pactitia redditione adiecta est, quia vna est venditio conditionalis, & ideo semel tantum laudimia debentur, Pappu. dicto tit. 2. aresto. 23. arg. l. si profundo, C. de transacti. contra si postea & pretio soluto redditione permittitur, si a me. ad leg. Falcid. in P. Traquell. §. 6. de retracti. conuenio. num. 4. 7. 12. 19. Quod & arbitror locum habere in redditione gentilitia: Nam si laudimia soluerit emtor, a quo proximus venditoris retracti, tenetur emtori rependere. & tunc sum ex retractu alia laudimia persoluere: quia hæc retractio nona censetur venditio. Albericus de Resato in parte. statutor. q. 95. & 96. Et ita de consuetudine fernari tradit Berius in glo. 1. §. 5. de retractu. Imo & placuit eundem emtorem rursus teneri ad alia laudimia, si proximus cessit emtori sui retractus, accepta pecunia, quod noua venditio censetur per supplementum pretii. notat Cyn. de Pistorio, in l. 1. §. secundo quaritur, de fideiusor. minor. C. Et ita seruari idem Boerius de consuetudine vult, in d. glo. 1.

¶ Num ¶ autem pro donatione rei censuales debeantur laudimia, controuersum aliquando, nec deberi voluit Speculator, titu. de locato. §. 107. & 110. & Petrus Iacobi in praxi titu. de action. que pro re em. hystocia, que cadit in commissum. competit. consuetudine tamen Delphinali receptum est, dimidiata laudimia

dimia pro datione debent, & ita indicatum. Guido Pap. q. 48.

Pap. lib. 1. 3. Rhapodia Arestio. l. 1. 2. ar. 1. 9.

8. §. Adipsum ¶ de in permutatione traditur, vt iure ciuili non debeatur, sed tantum ex consuetudine Delphinali, media. Guid. Pap. in d. q. 48. Et ita in capel. Tholofana conclusum, citra consuetudinem non debet ex permutatione simplici, vbi pretium non adest, laudimium. dis. 1. Guid. Pap. dect. 92. & consil. 46. Petr. la. cob. in praxi, tit. de libello actionis in rem, pro re emphyteotica. in fine. la. son tractat. de iure emphyteotica in l. fin. C. de iur. emphy. q. 96.

9. §. In ¶ regno Gallie etiam, pro rei feudalis venditione, & pro inueltitura, non accipiuntur laudimia a domino directo, excepta patria Delphinali, & aliis quibusdam singularibus locis. Guido

10. Pap. dectio 415. num. 3. Petrus Jacob. tit. de actio. in rem que pro re feudali competit. ¶ Item ¶ placuit, vt ex simplici constitutione precarii, aut alia si qua traditione, dominus directus non possit petere laudimia, antequam emtor adipiscatur realem possessionem, cum laudimia de iure debeantur domino directo pro labore inuestiturae, & vt in possessionem emtorem inducat realem, Guid. Pap. quest. 101. num. 3. per l. fin. C. de iur. emb. & ante eam, poterit pro canone & pensione agere contra venditorem.

11. §. Cautum ¶ constitutione regia, vt tabelliones, qui scripturas venditionum faciunt, in illis exprimat cuius domine directi clientela sit quantumve census nomine penditur, immo ante commissio, Guid. Pap. q. 24. num. 1. a quo tamen venditor liberam rem existimans, & pro tali vendens expresse liberam, excusatur

12. §. gaorantia, quod dolose non sit inficiatus dominium. ¶ Non ¶ debentur etiam ex Transfatione, per quam res controuersa reliquitur alio, quamuis dato penes antea possidentem, Saxo-

nus in consuetudine Turonia tit. comme le seifc doibt offrir au seigneur. §. fin. colum. 1. Tiraquell. tract. de retract. gentilitio. §. 1. glo. 14. num. 6. 1. contra si a possidente in non possidente transfat. pra-

dicto loco Tiraquell. §. expresse in consuet. Andegauensium. art. 360. Petrus Iacob. in tit. de action. in rem, pro re emphyteo. colum. 1. 2. vers. si res datur ex causa transfat.

De Forma que consensu per pacta accedit emtionibus, & venditionibus, de arrha, scriptura, de in diem additione, de lege commissoria, & aliis quibusdam.

C A P. 17.

- 1 Arrha datio quid efficiat in contractu emtionis, annulus pro arrha.
- 2 Scriptura de emtione consensu faciendi suspendit emtionem.
- 3 Additionis in diem, pacti natura & forma.
- 4 Venditio per additionem in diem, quid differat a conditionali.
- 5 Condicio melior in pacto additionis in diem qua sit. Et quis possit offerre. num. eod.
- 6 Additionis in diem duo singularia.
- 7 Venditio per additionem in diem quando resoluitur.
- 8 Fructus percepti, pendente additione in diem cuius sunt.
- 9 Commissoria legis pactum in emtione, quid.
- 10 Fructus percepti resoluta emtione, per legem commissoriam, cuius sint.
- 11 Commissoria legis pacto, quando uti non possit venditor.
- 12 Commissoria lex reprobatata in pignoriibus.
- 13 Pactum, si res displiceat, sit inempta, validum.
- 14 Redhibitionis pactum in emtione validum.
- 15 Pacta, qua aduici emtionibus possunt, seruanda.
- 16 Seruus venditus ne certo loco maneat, num pacto fieri possit.
- 17 Similia & duple pro emtione pacta in emtione.
- 18 H. vere licere promissio quid continent.

1. Quamquam consensu solo perficiantur emtiones & venditiones, vt monuimus, nihilominus ex consensu alia accedunt, que vel emtionem factam docent, vel modum adiciunt, & vberiore formam contractui. Et ex placito datur extralibitanti contractus arrha, que addit probationem futuræ emtionis, vel contractæ, & conuenisse de pretio. l. quod sape. 35. de contrah. emt. P. §. 1. eod. apud Iustinia. Verum hoc efficit arrha datio, vt liceat penitere post factam emtionem, antequam pretium & res tradantur: cum pœna tamen, vt si emtor peniteat, arrhas datas perdat: si venditor, duplicet eadem emtori, dicto §. 1. de emtio.

apud Iustinia. de pacto arrharum, in l. 1. de pact. inter emtor. C. 1. a lege commissoria. 6. & l. fin. de leg. commissio. P. nulla tamen alia fit petitio eius quod interest, quando quis resilitit arrhis datis: nam accipiendæ, vel dando arrhis, hoc conuentum videtur, vt liceat penitere tantummodo cum iactura, vel duplicatione arrharum, et si nihil de hoc in arrharum traditione dictum sit. dicto §. 1. Et ibi gloss. in verb. compellitur. Sic qui emtionem tueri vult, non potest actione ex emto: quia eligendo sibi præiudicium fecit, & sibi viâ præcluit, argum. l. quod in heredem, de tributoria in rem actio. P. videtur enim arrha tantum ipositionis perficiendæ pignus: quod & Phinius indicare videtur de annulis loquens. Celebratio, inquit, quidem usus scilicet annulorum, cum sanone capisse debet argumento est consuetudo vulgi ad sponsiones etiamnum annulo exsistente, tracta ab eo tempore, quo nondum erat arrha velocior: vt plane affirmare possumus, nummos ante apud nos mox capisse annulos. Plinius libro 33. cap. 1.

¶ Affinis ¶ est consensus de scriptura emtionis faciendæ, antequam perfectionem, antequam videlicet a tabellione fuerit recepta, & in mundum translata, non dicitur emtio perfecta: non quod ex scriptura pendeat emtionis substantia, sed quod de ea consensus placitus fuit. §. in his autem, de emtio. l. contractus, de fide instrumentor. C. ¶ Tertio ¶ ex consensu additur forma pacti additionis in diem, cui modus non conditio inest, quamuis illud sub conditione resoluitur, l. 2. de in diem additio. lib. 18. P. tit. 2. Eius pacti exemplar est: ille fundus ceterum esto tibi emtus, nisi quis intra calendæ Ianuarias proximas meliorem conditionem fecerit, quo res a domino abeat. l. 1. de in diem addit. P. Emtor qui hoc modo emit, ante oblatam conditionem meliorem, dominus rei est, rem vindicare, & pignori dare potest: meliori tamen conditione oblata: pignoris causa desinit. l. si ex duobus, 6. P. §. sed & Marcellus, de in diem additio. item & interdicto quod vi, aut clam vi potest. Et in summa, commodum & incommodum omne ad eum interim pertinet, quamdiu nullus existat, qui meliorem conditionem adferat, vel falsus, qui offerat, existat. l. eum qui emit. 7. l. item quod dictum, 9. eod. tit. P. Verum existente offerente meliorem, fructus refundere debet venditori emtor, quos perceperit ex re, et que omnes cedere actiones, proxime citatis l. item, & nem quod, a quo tamen reperet pretium solutum, l. fin. de in diem addit. & que legitime in rem impenderit, l. Imperator Severus, eo. tit. & ex Iuliani sententia, is cui res in diem addita est, vti capere potest, & fructus, & accessiones lucrari, cum periculum ad eum pertineat si res interierit. l. 2. eod. tit.

¶ Quoniam ¶ post interitum rei, iam nec adferri melior conditio potest. l. 3. eod. Quod longe diuersum in conditionali venditione, in qua vti capere emtor non potest, nec fructus ad eum pertinent. l. 4. eod. l. 2. §. si sub conditione, pro emtore.

¶ Porro ¶ melior conditio offerri videtur, si pretio fuerit adiectum, aut si fiat ex secunda emtione locus opportunior, vel solatio facilius, vel persona magis idonea emtoris secundi, si leuioribus ematur conditionibus: & breuiter, si quid ultra priorem venditionem ad utilitatem venditoris in secunda fiat, melior dicitur conditio, l. eum qui emit, §. fin. & quidquid enim, de in diem addit. facit §. plus, de actio. c. 1. de petitio. idoneusque emtor non tam ex patrimonio, quam ex fide existimatur. l. si quis ita stipulatus, §. si de verb. oblig. l. fideiusor locuples, qui satisda. cog. P.

¶ In ¶ hoc pacto duo singulariter obseruanda sunt. Primum, 6. quod venditor qui dicit se inuenisse meliorem venditionem secundi emtoris, certiorum faciat priorem emtorem: Eo quod in potestate prioris situm est, tantumdem offerre, vt ita secundo preferatur, pari oblata conditione. l. Pomponius, in l. licet. 10. & l. in l. necesse est, 11. de in diem addit. Alterum, quod resoluta priore venditione, per meliorem oblatam conditionem secundæ, additione, fructus qui percepti sunt a priore emtore, qui restitui debent, venditoris sunt, neque transeunt in secundum emtorem, nisi aliter cautum sit. l. si venditor. 17. §. fin. de in diem addit. l. item quid dictum, 9. eod. l. Valerius Patronus, 50. de iure fidei. lib. 49. P. tit. 14. Item & illud singularare, vt extincta vel interemta re vendita principali, fructuum nomine vel accessionum, additio fieri non possit: quia alterius rei, quam eius que distracta est, non solet additio admitti. l. si res. 5. de in diem addit. nisi ex duabus rebus venditis, altera adhuc super sit, l. si ex duobus, 6. eod. pro parte denegata quoque additione. l. quod autem, §. fin. cum 3. l. seq. eod.

¶ Personæ ¶ que meliorem conditionem offerre possunt, & 7. quibus addicere potest venditor, distinctionem non habent, si modo sint ad contrahendum alioquin idoneæ, & substitat emtio

